Kelecsényi László

Kormányválság

„Mi az, Kálmánka, már megint kormányválság van?”

Sokáig a fülemben csengett anyám hanglejtése, amint a kövérkés dramaturg köszönésére válaszolt. Dunai elvtárs a rádióban dolgozott. A házbeliek, gangszomszédok nem rajongtak érte, mert negyvenötben, amikor bejöttek az oroszok, a felesége lett a házparancsnok, „Kapitan Magda”, s az asszony megítélése átragadt a férjére. Ez ugyan hidegen hagyott, hiszen nem is éltem még akkor, viszont módfelett izgatott, hogy mit művel egy dramaturg.

Anyámat hiába faggattam, azt válaszolta, hogy úgyse érteném, de szerintem nem tudta. Még rádiónk sem volt. Mikor apám elhagyott minket, magával vitte a régi, ócska készüléket. Mindenféle titokzatos elképzelés járt a fejemben, mit művelhet ez az alak a rádióban. Olyasmik például, hogy ő túrja fel a raktárt drámákért, őt riasztják a házitelefonon, ha netán késik a bemondó, és ő veri össze a tenyerét, ha egy pofonnak kell elcsattannia a felvételen. Nem is sejtettem: nem járok messze az igazságtól.

„Kezét csókolom, nagyságos asszony!”

Ez a köszönés bátorította föl anyámat a kormányválság emlegetésére. Tehát nem kell mindenféle gyűlésekre járni, ahová kényszerűségből engem is elcipelt. Nem kell az MNDSz-be menni, hulladékgyűjtést szervezni, vagy tiltakozni a koreai nép szabadsága érdekében, nem kell házat díszíteni április negyedikére meg május elsejére. Lehet moziba menni! Szökni a *Gábor* diákhoz, aki tönkre veri a törököt. Végre nem a házbizalmi szabja meg, hogyan töltsük kevéske szabadidőnket.

Sőt, hittanra is lehet járni!

Küldtek is, mentem is. Egyedül vághattam neki a nem túl hosszú útnak, amely a Krisztus királyságáról elnevezett plébániatemplomig vezetett. Bár erős túlzással lehetett csak plébániának nevezni azt a kis kápolnát, ahol az elsőáldozásra készítettek föl.

Nem a halk szavú, ősz pap kiselőadásai izgattak, hanem az, hogy hazakísérhettem Óvári Magdit. A templomhoz vezető utcácskában lakott, így, sajnos, rövid ideig tartott a követése, merthogy nem ám mellette, hanem jócskán a háta mögött lemaradozva kísérgettem. Nem láthattam bájos almaarcát, csak rövid, szőke haja világította az utat előttem. A suliban, különösen a számtan órákon mindig arra gondoltam, mikor lesz a következő hittanóra.

Kálmánka mostanában nagy tisztelettel köszöntötte anyámat. A „nagyságos asszony” nem maradt el, nekem meg igyekezett megsimogatni a fejemet, ha ki nem siklottam puha tenyere érintése alól. A fia egy évvel járt fölöttem, s ha csak tehette, éreztette fölényét a kis másodikossal szemben, ő a nagyfiú, aki már harmadikba jár. Ám fütyültem a házbeli brancsban elfoglalt helyemre, különösen most, hogy délutánonként találkozhattam Magdival. A ministrálásba is azért mentem bele minden ellenkezés nélkül, mert azt hittem, akkor is láthatom őt.

Négyen térdepeltünk a kis kápolna oltára előtt az ötórai litánián. Utána, ha jó idő volt, kimentünk a Muzecskába hintázni. Anyám szabadon engedett, a távolból figyelt, de tudtam, ugyanúgy szorong miattam, mintha ott állna mellettem. Leesem a hintáról, betöröm a fejem a kavicságyon, elvernek a nagyobbak, sőt, el is rabolnak. Mégis jól esett, lebegtem, szárnyaltam, csikorgott a lánc, röpültem a magasba, nem gondoltam iskolával, leckével, fegyelemmel, politikával. No, azzal aztán végképpen nem.

A szertartás mindig egyformán zajlott. Egyikünk, rendre a legmagasabb, időnként átvitte az aranycsatos misekönyvet az oltár egyik oldaláról a másikra. Különben térdepeltünk. Magdi járt az eszemben, hátha itt van, néz valahonnét. Kihúztam magam, hogy nagyobbnak látsszam, hogy esetleg megkapjam a misekönyv áthelyezésének számomra érthetetlen, ám fontosnak tetsző feladatát. De Prágai Berci mindig belezavart. Túlkoros osztálytársam általában a litánia közepe táján dőlt el, mint egy frissen kivágott fiatal fa. Hozzászoktunk, már vártuk, mégis mindig készületlenül ért. A két idősebb srác megfogta, s kicipelte a sekrestyébe. Mentem velük, de csak jelképesen segítettem. Felfektették az asztalra, vizet locsoltak az arcába, legyezgették.

Berci kisvártatva felpattant, észlelte, hogy egyedül maradt, így visszaszaladt az oltár elé, s folytatódott a szertartás. A tisztelendő atya rezzenetlenül tűrte az ismétlődő közjátékot. Nem értettem, miért jön ministrálni, ha nem bírja a tömjénszagot. A suliban hallgattunk erről, nem magyarázkodott, de nem is bántott az egyébként mindenkibe belekötő, a többieknél kétszer akkorának látszó srác, aki a József körút túloldaláról járt iskolába. Ez félelmetes tekintélyt kölcsönzött számára. A Bezerédi utca és környéke, főként a büntetőtelepként emlegetett iskolája miatt, rettegett hírűnek számított mifelénk.

Alig pár hét múlva, egy őszeleji reggelen Dunai félrefordított fejjel fogadta anyám köszönését.

„Jó reggelt, elvtársnő!”

A korai lépcsőházi intermezzo fájdalmasan érintette anyámat. Tehát megint kormányválság van. Kálmánka mindig jóval előbb értesült a poli-

tikai helyzet gyors változásairól. Akkor megszűnik a ministrálásom? Elsőáldozási oktatásra sem járhatok? Mi lesz Magdival? Prágai Bercit figyeltem a tanteremben, de göndör fekete fürtjei, melyek olyan ördögi fazont kölcsönöztek az arcának, nem árultak el semmit. Tornaórán sosem dőlt ki a sorból, eszébe nem jutott elvágódni, igaz, térdepelni sem kellett, még büntetésből sem. Szünetben hiába sündörögtem melléje, levegőnek nézett, semmibe vett, úgy kezelt, mint akihez semmi köze sincsen.

Anyám azért csak járatott tovább hittanra, találkozhattam Magdival, kísérgethettem titokban hazáig. De melléje sohasem szegődtem, távolból rajongtam érte. Anyám meg értem, amiért olyan szívesen járok misére, litániára, hitoktatásra. Házbeli barátnői irigykedve hallgatták beszámolóját az ő angyali kisfiáról. Így aztán nagyon meglepődött, amikor egyik kora esti sétánk során valahol a Corvin mozi tájékán meglátván egy újságosstandot, vetettem vele egy *Esti Budapest*et. „Minek az neked, kisfiam?", értetlenkedett, de kifizette a hatvan fillért a délutáni lapért.

Szerettem volna megtudni, mi lesz velünk, Magdival. Ha anyám megint elvtársnő, nem sokáig találkozhatunk a hittanon. Az újság azonban nem adott választ. Magdit még sokáig láttam, de egyszer se mertem megszólítani. Később, pár év múlva aztán unásig hallhattam a hangját a rádióból. Nemsokára ugyanis ő lett a gyermekkórus kiválasztottja, akivel a strandolást népszerűsítő, gyorsan slágerré váló dalocskát elénekeltették. Akkor viszont már nem érdekelt. Haragudtam rá, féltékeny voltam – csak ezt nem tudtam magamról.

Prágai Berci pedig rendületlenül elzuhant az oltár előtt. Ősszel már én is részt vettem a cipelésében. Mint sokat tapasztalt ministráns, foghattam a fejét, nehogy a lépcsőkhöz ütődjön. Hárman vittük, rutinosan emeltem föl, megvolt a fogása. Könnyedén hátráltam terhünkkel a sekrestye felé. Egy-két-há, lendítés, rá az asztalra. Végignyúlt, mint egy holttest, de tudtam, hogy él, minden rendben, rögtön feltámad, leugrik a vaskos tölgyfaasztalról, s kiront a helyiségből.

Egy alkalommal, mielőtt magához tért volna, felnyitotta bal szemét, s rám kacsintott. A többiek nem vettek észre semmit, csak én, ahogy azt is, hogy a feje tetején, göndör hajszálai tövében, mintha hirtelen két dudor, valamiféle szarvacska növekedne, lassan, de megállíthatatlanul.

Nem találkoztam vele többet. Váratlanul begyulladt a mandulám, anyám megijedt, és azonnal kórházba vitt. Három hétig nyomtam az ágyat a Zöldkeresztben, a Tűzoltó utcai gyermekklinikán. Folyton felszökött a lázam, ezért nem engedtek haza. Egy púpos kislány, Melinda szórakoztatott minket, az ő meséit hallgattuk vizitek, vizsgálatok, hőmérőzések, injekciózások szüneteiben. Odakintről különös zajok szűrődtek be.

Ágyúdörgés, suttogta egyik ágyszomszédom, aki tizenöt éves volt, s hallott már ilyet.

Mire visszatértem az iskolába, a leckékhez, a tanuláshoz, Berci eltűnt az osztályunkból. Az terjedt róla, hogy lelőtték, mások disszidálást emlegettek, ám soha nem tudtuk meg, mi történt vele. Mikor egy osztályfőnöki órán valaki érdeklődött felőle, Panni néni elfordította a tekintetét, és mereven kifelé bámult a teremből. Odakinn, a kisudvaron a tornatanár agresszív sípszavára a nyolcadikosok meneteltek feltartott karokkal.